2ο Κριτήριο αξιολόγησης

«Η αξία της γλώσσας και η γλώσσα ως αξία»

Ο άνθρωπος είναι από τη φύση του ον κοινωνικό, χρειάζεται δηλαδή τον άλλο για να υπάρξει αλλά και για να προοδεύσει στη ζωή του. Όμως οποιαδήποτε ανθρώπινη κοινωνία ή επικοινωνία θα ήταν αδύνατη, αν δεν υπήρχε η γλώσσα, το πολύτιμο αυτό μέσο έκφρασης της ανθρώπινης σκέψης και του πολιτισμού.

Η γλώσσα είναι ένας κώδικας επικοινωνίας, αποτελούμενος από ένα σύστημα σημείων που υπακούν σε κανόνες. Με τη γλώσσα εκφράζουμε τα συναισθήματά μας, τον εσωτερικό μας κόσμο. Η γλώσσα με άλλα λόγια είναι ρυθμιστής των ανθρωπίνων σχέσεων. Κάποιες φορές, μάλιστα, λειτουργεί ως ένα ισχυρό όπλο αυτοάμυνας ή και επίθεσης και επιβολής των απόψεών μας. Άλλες φορές πάλι συμβαίνει, ο τρόπος με τον οποίο εκφράζουμε τις σκέψεις μας, να οδηγεί σε παρεξηγήσεις. Ασάφεια στον λόγο σημαίνει ασάφεια στη σκέψη. Μόνο εκείνοι που έχουν μια συγκροτημένη και καθαρή σκέψη, μπορούν να αναπτύξουν με σαφήνεια και ακρίβεια ένα θέμα.

Η γλώσσα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής ταυτότητας ενός λαού. Αποκαλύπτει τον πολιτισμό, την ιστορία, τις αντιλήψεις και τις παραδόσεις του. Επιπλέον, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι συμβάλλει στην πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου. Μέσω του γραπτού λόγου διασώζονται όλες οι κατακτήσεις του ανθρώπινου πνεύματος από γενιά σε γενιά. Αν δεν γινόταν αυτό, η ανθρωπότητα δεν θα είχε φτάσει στο σημείο προόδου, στο οποίο βρίσκεται σήμερα και θα ξεκινούσε κάθε φορά από το μηδέν.

Ειδικότερα, η ελληνική γλώσσα ξεχωρίζει λόγω της ιστορικής της συνέχειας και ενότητας. Διαθέτει ένα μοναδικό λεξιλογικό πλούτο, γεγονός που αποκαλύπτουν άλλωστε και τα πολύ σημαντικά κείμενα που διασώζονται από την αρχαιότητα, στα οποία μαρτυρούνται λέξεις, όπως *πόλις, λόγος, δημοκρατία, αρμονία, φιλοσοφία, τραγωδία*, στις οποίες βασίστηκε και αναπτύχθηκε ολόκληρος ο δυτικός πολιτισμός. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί πως τα 2/3 των λέξεων της αγγλικής γλώσσας έχουν ελληνική προέλευση, όπως συμβαίνει για παράδειγμα με τις λέξεις *logic, theory, problem, zone, system, biotechnical, method, category, program, analysis, phase, skeptical, type, practice* αλλά και με πολλές άλλες.

Γίνεται κατανοητό πως οφείλουμε να υπερασπιζόμαστε και να διασώζουμε τον πλούτο της ελληνικής γλώσσας, γιατί η γλώσσα δεν είναι κατάσταση αλλά δημιουργική και επίπονη κατάκτηση, που ξεκινά από τα πρώτα κιόλας χρόνια της ζωής του ανθρώπου, μέσα στο πλαίσιο της οικογένειας. Ιδιαίτερα σημαντικός στην προσπάθεια που καταβάλλει το άτομο να κατακτήσει τη μητρική του γλώσσα είναι και ο ρόλος του σχολείου, το οποίο οφείλει να ασκεί τον μαθητή στο να διατυπώνει ελεύθερα και αποτελεσματικά τις σκέψεις του, αξιοποιώντας τη

δύναμη που κρύβει η γλώσσα. Η κατάκτηση της γλώσσας επιτυγχάνεται μέσα από ποιοτικά ακούσματα και διαβάσματα, που δίνουν τη δυνατότητα στο άτομο να αναπτύσσει κριτική σκέψη, κοινωνικό προβληματισμό και το διαμορφώνουν τελικά σε ένα συνειδητοποιημένο και χρήσιμο πολίτη.

Της Αριάδνης Παύλου

Ηλεκτρονική πηγή: https://schoolpress.sch.gr/lexith/?p=1

Θέμα Α

Α1. Να γράψετε πλαγιότιτλους για κάθε παράγραφο του κειμένου.

……

……

……

……

……

Α2. Για ποιο λόγο, σύμφωνα με το κείμενο, η γλώσσα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της εθνικής ταυτότητας ενός λαού;

……

……

……

……

……

……

……

……

(30 μονάδες)

Θέμα Β

Β1. Να βρείτε τα δομικά μέρη της τέταρτης παραγράφου και να τα καταγράψετε.

……

……

……

Β2. Να βρείτε τον τρόπο ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

……
……
……

Β3. «Η κατάκτηση της γλώσσας επιτυγχάνεται μέσα από ποιοτικά ακούσματα και διαβάσματα». Ποια μορφή σύνταξης επικρατεί στη συγκεκριμένη πρόταση; Αφού καταγράψετε τι επιτυγχάνεται με τη χρήση της συγκεκριμένης σύνταξης, να τη μεταφέρετε στο άλλο είδος σύνταξης που έχετε διδαχθεί.

……
……
……
……

Β4. Στο παρακάτω κείμενο να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις με άλλες συνώνυμες, χωρίς να διαταραχθεί το νόημα.

Ιδιαίτερα <u>σημαντικός</u> στην προσπάθεια που καταβάλλει το άτομο να κατακτήσει τη μητρική του γλώσσα είναι και ο ρόλος του σχολείου, το οποίο <u>οφείλει</u> να ασκεί τον μαθητή στο να <u>διατυπώνει</u> ελεύθερα και αποτελεσματικά τις σκέψεις του, αξιοποιώντας τη <u>δύναμη</u> που κρύβει η γλώσσα. Η κατάκτηση της γλώσσας επιτυγχάνεται μέσα από ποιοτικά ακούσματα και διαβάσματα, που δίνουν τη <u>δυνατότητα</u> στο άτομο να αναπτύσσει κριτική σκέψη, κοινωνικό προβληματισμό και το διαμορφώνουν τελικά σε ένα συνειδητοποιημένο και χρήσιμο πολίτη.

Β5. Να βρείτε τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων: οικείος, συντηρητικός, μεγέθυνση, συμμετοχή, προσγείωση.

……
……
……

(30 μονάδες)

Θέμα Γ

Στο πλαίσιο εκδήλωσης που ετοιμάζει το σχολείο σας για τον εορτασμό της Διεθνούς Ημέρας Μητρικής Γλώσσας, καλείστε να συντάξετε μια ομιλία στην οποία θα εκφράζετε τις απόψεις σας για την αξία και την ιδιαιτερότητα της ελληνικής γλώσσας, καθώς και για τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να την καλλιεργήσουμε και να την προβάλλουμε.

(40 μονάδες)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....